

CLOSE-UP | ROBBRECHT & DAEM VERBOUWEN WHITECHAPEL GALLERY

De toonaangevende Whitechapel Gallery voor moderne kunst, in het hart van het arme Oost-Londen, heropent na een verbouwing. Het Belgische architectenduo Robbrecht & Daem namen de opdracht voor hun rekening. 'Zij begrijpen de verhoudingen van een galerie en de omstandigheden waarin kunstenaars hun werk willen laten zien.'

EEN INSPIREERENDE PLEK VOOR KUNST

Tussen de eenvormige en smoezelige winkelpuien vallen direct de gevels op van Whitechapel Gallery en de aangrenzende Passmore Edwards bibliotheek. © rr

VAN ONZE CORRESPONDENTE
IN HET VERENIGD KONINKRIJK
MAAIKE VEEN

LONDEN | De drukke en kleurrijke Whitechapel High Street was ooit deel van de Romeinse weg van the City naar Colchester. Ze is nu het centrum van de Bengaalse gemeenschap. Tussen de eenvormige en smoezelige winkelpuien vallen direct de gevels op van Whitechapel Gallery en de aangrenzende Passmore Edwards bibliotheek.

De Victoriaanse gebouwen schelen slechts vijf jaar in ouderdom, maar kunnen niet meer van elkaar verschillen: de gladde crèmekleurige gevel van de galerie (1901) en de traditionele rode bakstenen van de bibliotheek (1896), die eind negentiende eeuw in de toen vooral Joodse wijk bekend stond als 'de Universiteit van de Ghetto'.

'Licht is stof dat je over mensen kunt uitstrooien'

Na meer dan een eeuw zijn de twee instituten, die beiden voortkomen uit het streven van rijke filantropen om de arme bevolking te verlichten, samengevoegd. De galerie, die Picasso's iconische werk *Guernica* in 1939 toonde en de eerste grote tentoonstellingen hield in het Verenigd Koninkrijk van de Amerikanen Pollock en Rothko en de Britten Hockney en Gilbert & George, vergroot daarmee in één klap zijn oppervlakte met 78 procent.

In een wedstrijd tussen toonaangevende architecten als Foreign Office en Lacaton & Vassal werd het Belgische architectenduo Robbrecht & Daem gekozen om deze complexe verbouwing te leiden. 'Zij begrijpen de verhoudingen van een galerie en de omstandigheden waarin kunstenaars hun werk willen laten zien', zegt Iwona Blazwick, directeur van de galerie. Het architectenduo heeft veelvuldig met kunstenaars samengewerkt. Ze hebben een duidelijk oog voor schoonheid. Ook de uitbreiding van het Rotterdamse Boymans van Beuningen Museum maakte indruk op de Britse opdrachtgever.

De twee hoofdzalen tonen 'twee verschillende manieren waarop de kunst beleefd kan worden' vertelt Paul Robbrecht (1950) met zachte stem tijdens een rondleiding door het gebouw waar nog hard gewerkt aan de inrichting van de zalen.

In de ene zaal is het vloerplan zo gemaakt dat de bezoekers door de zaal heen moeten lopen, terwijl in de naastgelegen zaal, waar kunstenaars worden uitgenodigd speciaal voor deze ruimte werk te maken, mensen naar het centrum van de ruimte worden getrokken. 'Het zal interessant zijn hoe kunstenaars met die verschillende ruimtes omgaan. Dat zal een uitdaging voor hen worden', zegt de architect.

Dankzij de verbouwing heeft de galerie nu niet alleen een prachtige ruimte om 'de arme schoolkinderen uit de buurt' een inspirerend lokaal te geven om kunst te maken, maar ook om hun werk te laten zien. Het rijke archief kan nu in een studiezaal worden geraadpleegd, een ruimte ook waar de bezoekers even stil kunnen staan. Het restaurant moet leven brengen in 'dit's avonds soms vijfzijdige hoekje van de East End'. Het resultaat van de verbouwing is een harmonieus huwelijk tussen de originele architectuur van beide gebouwen met een 'moderne uitstraling', zegt Blazwick enthousiast. Dankzij strenge eisen van Monumentenzorg mocht er maar weinig veranderd worden. Toch zijn de ontwerpers erin geslaagd hun stempel op het gebouw te drukken.

'In Nederland en Frankrijk worden eerder gebouwen afgebroken en nieuwe neergezet, zegt de Britse architect William Mann, met wie Robbrecht & Daem nauw samenwerkten aan het project. 'In België leven architecten met het feit dat ze nooit de eersten zijn die aan een gebouw of op een plek werken. Gebouwen worden aangepast. Dit vereist bescheidenheid, maar ook zelfverzekerdheid. Robbrecht & Daem zijn niet slechts dienaars van de bestaande architectuur.'

Victoriaanse gele bakstenen muren werden blootgelegd, balkenconstructies door een mooie uitsnede in de muur extra benadrukt. Het licht krijgt zoveel mogelijk vrij spel in de galerie die niet één van de zoveelste 'witte boxen' in Londen moest worden.

'Ik heb altijd een belangstelling gehad voor Engelse architecten', zegt Robbrecht. 'Dat kun je misschien zien aan hoe we hier met het licht zijn omgegaan', zegt hij in een verwijzing naar een speciaal ontworpen daklicht in de één van de tentoonstellingszalen. 'Licht is stof dat je over mensen kunt uitstrooien.'

De vernieuwde Whitechapel Gallery opent op 4 april. De tentoonstelling 'Robbrecht & Daem, Pacing through architecture', loopt tot 19 april in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. Het gelijknamige boek verscheen bij Walter König.

ONLINE
www.whitechapelgallery.org